

NIAGARA NAGYKÁVÉHÁZ

Nikolitsék mindössze két hetet töltöttek Budapesten, és szerették volna a kurta vakáció minden napját érdemesen kihasználni. Végigültek egy Wagner-operát, melyet halálra untak ugyan, de utána mégis emelkedett hangulatban tértek vissza a szállodába. Elmentek a *Csárdáskirálynő*-re, ahol igen jól szórakoztak, viszont azt mondták: rémes, micsoda butaság.

Megnéztek egy szovjet színdarabot, pedig már ismerték a rádióból, kihagyni azonban mégse merték, mert odahaza rossz vért szülne, hogy nem néztek meg egyetlen szovjet darabot sem... Itt időzésük utolsó estéjén jutott eszébe Nikolitsnénak, hogy a Niagara Nagykvéház, melyet nemrég modernizáltak, igen fölkapott hely.

A portás hírét se hallotta a Niagarának. Nikolitsék ezen nem ütődtek meg. Hozzászoktak, hogy ők, az isten háta mögötti falusiak, jobban ismerik a főváros látványosságait, mint az idevalósiak. Mikor azonban a telefonkönyvben is hiába keresték a címét, akkor Nikolits – aki megint fájdtotta a gyomrát – azt javasolta, hogy menjenek be a szálloda éttermébe, valami könnyű kis vacsorára, aztán feküdjenek le.

– Lefeküdni otthon is tudunk – mondta Nikolitsné. – Magának különben is minél több kikapcsolódást és szórakozást javasolt az orvos.

Két évvel ezelőtt (idegi alapon) gyomorvérzést kapott Nikolits, ami azóta is állandóan kísértette. Persze – gondolta – ha ez a Niagara valóban egy kis kikapcsolódást jelentene, elmenne szívesen, de ő már nem várt semmit. Ő már megvallotta magának, hogy ez a kéthetes felruccanás éppolyan balul sikerült, mint a tavalyi.

– Ennekem azt súgja valami – mondta –, hogy okosabb lefeküdni.

Nikolitsné azonban nagyon szeretett volna valamilyen bohémtanyára elkerülni. Lánykorában két évig tanult mozgásművészetet, néhányszor szerepelt is egy műkedvelő csoportban, persze, még a lánynevén. (Ruprecht Melitta.) Azóta minden, ami művészet és modern, megmámorította. Maga se tudta, mit vár ettől az estétől; egyszerűen nem bírt belenyugodni, hogy otthon maradjanak.

A taxisofőr szerencsére ismerte a helyiséget. Budára vitte őket, egy rosszul világított terecskére, melynek lucskos kövezetén széjjelúszva tükröződtek a kvéház neonbetűi. Odabent is neolámpák világítottak, kvarcfényszínű csövek, melyek dugóhúzóformán csavarodtak az oszlopokra, és valamilyen bőrbajra emlékeztető arcszínt kölcsönöztek a vendégeknek.

Tánc nem volt, zene sem szólt, sőt még a ruhatár se működött. Nikolitsék, amikor a terem túlsó szögletében fölfedeztek egy szabad asztalt, a széktámlára dobták kabátjukat, mint a többiek. A berendezés sivár volt; Nikolits szerint ronda, Nikolitsné szerint hipermodern. Kék, zöld, vörös és aranymezőkre osztott falak, semmi dísz, csak az oszlopokra ragasztottak néhány tulipánmintás kerámiát. Sűrű cigarettafüst úszott a levegőben.

Egy fél órát üldögéltek így. Akkor Nikolits, aki idáig hatat fordított a teremnek, így szólt:

– Nem jön a pincér?

– Nem látok semmiféle pincért – mondta az asszony.

Nikolits átült a feleségéhez. Falóban, nem volt pincér a teremben. Átellenben, a fal hosszán, bárpult állt, mellette vörös kókuszfüggönnyel takart ajtó nyílt, alkalmasint a konyhába. De a bárpult mögött nem állt senki, kávéfőzőgép nem gőzölgött, s a tükörrel bélelt polcokon egyetlen pálinkás – vagy likőrösüveget sem lehetett látni.

– Micsoda kiszolgálás van itt? – kérdezte egy idő múlva Nikolits. – Nekem kiesik a gyomrom.

– Ne idéetlenkedjen, Sándor. Most jöttünk.

– Egy órája lesem azt a bűdös pincéért.

– Nahát, ne lesse. Talán csak később kezdődik a kiszolgálás. Az is lehet, hogy ez valami újdonság. Mintha hallottam volna, hogy már vannak önkiszolgáló kávéházak vagy micsodák...

– Akkor megyek, és önkiszolgálom magamat – mondta paprikásan Nikolits.

– Maga nem megy sehová, Sándor. Nézzen körül, milyen nyugodtan ülnek a többiek.

Azt már Nikolits is észrevette, hogy a többiek milyen türelmesen ülnek asztalaiknál. De most feltűnt neki, hogy az asztalkák márványlapján se abrosz, se teríték, de még kávéscsésze vagy vizespohár se látható... A vendégek duruzsolva beszélgettek, fújták a füstöt, és olykor-olykor kandi pillantásokat vetettek a vörös körfüggöny felé.

A függöny mögül ugyanis időnként kilépett egy jól megtermett, rövid nyakú, vörös tarkójú férfi, aki ing helyett háló szövésű tornatrikót viselt. Körülnézett a teremben, mintha ismerőst keresne, és csakugyan, hamarosan rámutatott valakire. Az a személy, akire rámutatott, fölkelt, és a zömök férfi társaságában eltűnt a vörös kókuszfüggöny mögött. Egy-két perc múlva meglebbent a függöny, a vendég kilépett, és rózsaszín arccal, elégedett mosollyal visszament asztalához, ahol – úgy látszik – egészen természetesnek tartották rövid eltávozását, mert félbe se szakították a társalgást. Eközben újra előlépett a tornatrikós, intett valakinek, s az is bement.

– Édes Melli – kérdezte Nikolits –, hová mennek ezek az emberek?

– Biztosan vécére.

– De hogyhogy épp akkor, amikor intenek nekik?

– Nem tudom – mondta hűvösen az asszony. – Az ilyesmin nem szoktam törni a fejemet.

Kipúderezte magát. Megigazította a frizuráját, de a szemét nem vette le a rövidnyakúról, akinek melle szőre kikunkorodott a trikó alól. Megint bement egy vendég. Aztán kijött, és egy másik ment be. Vajon sorra kerül-e mindenki? – töprengett Nikolitsné. – Vagy csak a bennfentesek jutnak oda be? – Székét oldalvást fordította, hogy a függöny felől egyenesen odaláthassanak; a trikóinges azonban, bár a szeme elsuhant Melli szép, szőke kontya fölött, a szomszéd asztalra mutatott.

Nikolits, épp ellenkezőleg, azon volt, hogy kirekessze magát annak a hentespofájúnak a látószögéből. Most azonban látnia kellett, hogy a szomszéd, akinek az intés szólt, milyen buzgón iparkodik a vörös függönyhöz eljutni. Alighanem valami kiválóság lehetett; nemcsak azért, mert rendjel piroslott a gomblyukában, hanem mert méltóság áradt tekintetéből, büszke magatartásából és hófehér hajából. Nikolits utánabámult.

Éhségéről megfeledkezett, sőt a szorongásáról is kezdett elfeledkezni; legszívesebben oda somfordált volna az ajtóhoz, hogy utánalessen az aggastyánnak, de ehhez nem volt bátorsága. Ültében fordult egyet, hogy egyenesen a függönyre lásson.

Ekkor vette csak észre, hogy az egész teremben mindenki így ül, arccal a függöny felé. A vendégek társalogtak ugyan, de csak kurta és pattogó mondatokat váltottak, mintha egy örvendetes és fontos esemény állna küszöbön, és senki sem akarná, hogy ez készületlenül találja. A tömegfeszültség mindjobban hatalmába kerítette Nikolitsot is, olyannyira, hogy amikor a fehér hajú aggastyán visszatért a konyhaajtó felől, Nikolits felugrott, és elállta az útját.

– Engedelmet kérek a zaklatásért. Mi már több mint egy órája várakozunk. Van itt kiszolgálás, vagy nincs?

– Miért oly türelmetlen? – csóválta fejét az aggastyán. – Nem újságíró ön?

– Nem, kérem szépen. Agronómus vagyok.

– Hát akkor nyugodjék meg – mondta az aggastyán, és barátságosan megveregette Nikolits vállát. – Mi már negyedszer vagyunk itt, de ilyen gyorsan még sohasem kerültünk sorra.

Mosolyogva visszaült a helyére. Egy kicsit bicegett is, amit az imént – kifelé siettében – észre sem lehetett venni.

Nikolitsné haragos pillantást vetett az urára.

– Kellett ez magának? – kérdezte. – Nézzen körül, kik vannak itt. Még Zoborhegyi sem követelőzik úgy, mint maga.

Csakugyan, a terem közepén ott ült a híres komikus színész, akinek arcképével tele voltak a képeslapok. Kicsiny gombostűszemét ugyan ő is a függönyre meresztette, de különben példás szerénységgel ült asztalánál, karba font kézzel, mint egy kisdíák... Nikolits elszégyellte magát. Kiegyenesedett, mint az ősz hajú aggastyán. Karba fonta kezét, mint Zoborhegyi. Szemmel kísért a távozókat, és izgatottan várta a visszatérésüket. Megpróbálta arcukból kiolvasni, mi történt a függöny mögött, de nem lett sokkal okosabb. Kifeszült vonásokkal, távolba vesző tekintettel, révedező mosollyal mentek, s ugyanilyen arccal, ugyanilyen szemmel jöttek vissza. Legfeljebb a mosolyukon érződött – visszajövet – némi erőltettség, mintha erős lelki élmény takarójául szolgálna.

Negyedórák, félórák múltak. A vendégek jó része megjárta már az utat a kávéház és a konyha között. Nikolitson belső reszketés vett erőt. Valahányszor előjött a trikóinges, megpróbálta magára vonni a figyelmét. Például hirtelen felkapta fejét vagy tüsszentett, vagy más efféle gyerekes trükköt eszelt ki. A trikóinges talán észrevette, talán nem. Most már hosszasan keresgélt a teremben, és néha meg is tréfálta a vendégeket. Egy ízben mereven rábámult egy túllkalapos hölgyre, s amikor az nagy buzgón fölpattant, a túlsó sarokból intett be valakit. Ilyenkor a tetszés moraja futott végig a Niagara Nagykávéházon, a vendégek összenéztek, és hamiskásan mosolyogtak a viccen.

Végül eljött a perc, amikor a behívóember az ő asztalukra mutatott. Mind a ketten fölpattantak, de a trikóinges – jobbjával Mellire mutatva – bal kézzel legyintett, mintha a távolból rá akarna ütni Nikolits fejére. Az asszony elsietett. Nikolits pedig visszaruskadt helyére, és kitágult szemmel bámult a felesége után.

Alig bírt ülve maradni. Türelme fogytán néha fölemelkedett székéből, de a körülötte ülők csodálkozó tekintetétől észre tért, és újból elfoglalta helyét. Végre félrecsapódott a függöny, és megjelent Melli.

Nem volt ideje kérdezősködni, mert a trikóinges, végre-valahára, őrá mutatott húsos kezével. Csak annyit látott, hogy Melli szeme furcsán csillog, arca kipirult, járásán pedig valami erőtlenség látszott, mint amikor egy részeg ember ki akar tenni magáért. Amikor szembetalálkoztak, Melli nem nézett rá.

A trikóinges biccentett, és félrehúzta a függönyt. Középről bizalomgerjesztőbb volt az arca. Szűk homloka, horpadt orra, melyből mint az ökölvívókéból, csak két lyukacska látszott, nem volt éppen szépnek mondható, de valami meleg, állati nyugalmat sugárzott... A függöny mögött üveges csapóajtó következett, melyet a trikóinges előzőkenyen kitért előtte.

– Csak egyenesen méltóztassék parancsolni.

A csempézett falú folyosóról Nikolits a konyhába jutott, ahol feltűnő rend és tisztaság fogadta. Igaz, a tűzhely nem égett, az edények is érintetlenül sorakoztak polcaikon, s egy palacsintasütő oly fényes ábrázattal lógott a falon, mint a telihold az égen. Szakácsokat, kuktákat nem lehetett látni, jobban mondva, azon a három férfin, aki a konyhában tartózkodott, nem volt semmi kuktaszerűség. Egyiknél gumibot volt, a másiknál bambusznád pálca, a harmadik azonban üres kézzel állt a konyha közepén, és szó nélkül pofon vágta a belépő Nikolitsot.

Meg is kapta a magáét.

– Megőrült, Somogyi? – förmedt rá a trikóinges. – Hogy szabad így nekirontani valakinek!

S hogy jóvátegye a szépséghibát, fokozott előzékenységgel fordult Nikolitshoz.

– Túlbugzóság! Mindenben ez a túlbugzóság! – méltatlankodott. – Uraságodnak mi az óhajta? Le óhajt vetkőzni vagy sem?

Nikolits állt, és nézte a négy férfit. Nem érzett félelmet. Nem is volt meglepve. Sejtette, érezte, sőt tudta, hogy ennek egyszer el kell jönnie. Jobb ma, mint holnap – gondolta, de a nyelve akadozott a szájában.

– Ha nem muszáj, nem vetkőzöm le.

– Dehogyan muszáj! – mosolygott barátságosan a trikóinges. – Látom, vidékinek tetszik lenni. Parancsolja, hogy szidalmazza is?

– Ahogy önök jónak látják – mondta Nikolits.

A trikóinges egy lépést hátrált.

– Na, üssétek – mondta. – De ne lazáljon senki.

A három férfi, aki szemmel láthatóan félt a trikóingestől, nagy ügybuzgalommal agyba-főbe verte Nikolitsot. Nem kapkodtak, de szaporán dolgoztak. Úgy verték, ahogy a tüzes vasat verik, gyorsan, hogy ki ne hűljön. Közben-közben csak néhány kiáltás volt hallható.

– Nem tetszik a gyapot, te bűdös? – kérdezte a gumibotos.

– Mert te mindent jobban tudsz! – kiáltotta a bambuszpálcás.

A harmadik, akinél nem volt ütőszerszám, és csak pofozással foglalkozott, jobbára általános szidalmakkal illette Nikolitsot.

– Nesze, cinege! Nesze, lófogú! Nesze, te lábmoslék! – kiabálta, miközben a pofonokhoz lendületet vett.

A behívóember nem vett részt a verekezésben. Összefont karral állt és várt, s csak néha, amikor egy kis rés nyílt, rúgott egy teletalpast Nikolits fejébe. Látszott, hogy ő nem volna köteles dolgozni, de jó példát akar mutatni társainak. Amilyen buzgalommal láttak hozzá, oly hirtelen abba is hagyták a verést. A három férfi hátralépett, s a gumibotos rágyújtott cigarettájára, mely eddig gyújtatlan fityegett a szája sarkában. Nikolits, bár a feje megfájdult, és térde is remegett egy kicsit, nem érezte magát rosszul. Inkább könnyűnek és felszabadultnak érezte magát, mint egy fárasztó, de szép hegyi túra vagy egy jó masszázs után. Szorongása, mely eddig rejtve gyötörte, úgy látszik, megszűnt létezni. Mozdulni azonban nem mert, míg csak a trikóinges rá nem mosolygott, és ki nem nyitotta a konyhaajtót.

– Erre méltóztassék.

Nikolits elindult, megállt. Nem tudta, szokás-e ilyenkor borraivalót adni. Óvatosan egy tízforintost helyezett az asztal sarkára, melyet a gumibotos, mély meghajlással, zsebre tett. Nikolits végigment a folyosón, és kilépett a kávéházba. Szeme csillogott, sápadt arcát befutotta a pír. Igyekezett fürgén, katonásan mozogni, mert attól tartott, hogy egy kicsit biceg. Leült a felesége mellé, és elégedetten megnyalta a szája szélét.

Még egy negyedórát ültek a Niagarában. Aztán visszatértek a szállodába, s másnap hazautaztak a falujukba, az isten háta mögé.